

Bild: 620/Sida 59. Birketing den 15 april 1656.

Inställde sig ("Var shichet") nämnde Lauridts Jenssen i Boarp som av de meniga birkemännen begärde deras skriftliga tingsvittne av så många som nu närvarande var. Och Lauridts frågade, om de icke hörde att han den gångna senhösten ("Epter Høst"), efter att han ur sitt häkte ("sin arest") var utkommen, här på tinget utlyste ("paa liuste") och tillkännagav, att de av birkens allmoge som ville sälja träkol ("kull") och föra till Clipen, skall han giva per tunna ("for tønen") 7 danska öre.

För det andra om de icke vet att det omkring Clipen ingen egen skog finnes, icke heller bönder med egen gård ("sielff Ege bønder"), eller arrendebönder ("Festebønder"), där han skulle kunna köpa skog, och själv låta hugga, bränna och dessutom hålla kolare ("kuller"). Utan jag måste köpa träkolet där jag kan få tag på ("bekomme") det.

Varpå en del av häradsmännen som var närvarande ("til stede") svarade, att de har hört att nämnde Lauridts Jenssen några gånger har låtit utlysa om träkol på birketinget, och har erbjudit dem per tunna 7 öre. Och vidare svarade de, att det ingen egen skog finns omkring Clipens Järnverk utom Kronans ("Cronens") och adelns ("adelens"), utan endast gemensamt ägd ("Felles") skog, så att han ingen träkol kan få tag på utan att köpa av en bonde.

Dessutom hans (= Lauridts Jenssens) Första ting emot den välaktade Anders Jørgenssen, ridefogde ("Ride Fouget") på Herrevadskloster ("HerisVadCloster"), och dessutom mot Erich Nielssen och Jens Oelssen i Forsby. Beskyllningen mot dem är beträffande Clipens stångjärnshammare ("Hammer"), som de, då jag var anhållen och satt i häkte ("i min arestis Anhold"), tillsammans med en del andra tillhörigheter på Järnverket registrerade och förseglade ("Forseiglet") till sig. Jag kräver ("Fremb Esher") här idag på Första ting få veta vilken duglighet ("RigtigHed") domaren ger besked om beträffande deras gärningar, med vidare härom på Fjärde ting efter Inkallande och Varsell.

Bild: 680/Sida:65 Birketing tisdagen den 29 april 1656.

Nämnde Anders Jørgenssen bevisade med Kallelsemännen Suend Nielssen i Hør (Västra Sönnarslövs socken) och Niels Pederssen i Eket ("Eget") vilka intygade att de, efter en skriftlig inkallelsesedel, lagenligt hade instämt Välaktade Lauridts Jenssen i Boarp till Riseberga birketing, för att höra på vittnesmål på Första och Andra ting. Dessutom Erich Nielssen och Jens Oelssen i Forsby till Första och Andra ting, för att intyga sin sanning. Då framträdde ("Fembstod") Erich Nielssen och Jens Oelssen i Forsby, som svor och vittnade ("Vant") enligt lagen, att då Anders Jørgenssen den 3 juni 1655 var på Järnbruket ("Jernbrused") och då registrerade Lauridts Jenssens tillhörigheter ("goodts") i den utsträckning ("saauit") den då fanns, och av Lauridts egen tjänare ("tiener") Smeden Andreas uppgivet ("geuiest"), framvisades ("FrembVistis") för oss, både järnvaror, smidesredskap ("Smede Redshab") och annat som där på platsen ("paa steden") var. Då blev det stångjärn ("Stang Jern") som fanns inlagt ("Jndlaugt") i en kammare ("Cammer") och dörren förseglad. Men annars ("Ellers") blev vad redskap ("Redshab") som fanns, såsom hammare, tänger ("Tenger") och råjärn ("RuJern") av förmannen ("Mesteren") på Järnverket själv, såväl som två eller tre olevererade ("uleffueret") järnkakelugnsplåtar undantagna (??), eftersom han (= förmannen) för Anders Jørgenssen berättade att han ville arbeta med det. Så det var honom helt ("i alle maader") obehindrat ("Vforment") att han också smidde något, medan Lauridts Jenssen var arresterad. Men då han kom ut, och Järnbruket (åter) blev överlämnat ("leffueret") till honom var vi också närvarande ("der Hoes"), och allting blev överlämnat till honom, utom bara ("allene") två eller tre stycken plåtar av en järnkakelugn, som icke hittades ("Fantis"). Och

det var de plåtar som överlämnades till smeden. Och (Lauridts?) tvivlade ("thuilte") själv på att de var borta, eftersom smeden hade dem själv i förvar ("i Varetegt").

Varefter Anders Jørgenssen begärde skriftligt tingsbevis.

Bild:1070/Sida:113. Birketing den 21 oktober 1656.

Kommentar: 1) Jesper Krefting, den nye arrendatorn på Järnbruket, är omnämnd på s. 29, 30, 33, 208, 209 och 210 i bokverket Klippans Pappersbruk 1573 – 1923. 2) På s. 34 i bokverket läste jag till min förvåning, att Järnbruket på Clipen fanns kvar åtminstone till år 1670! Det innebär att Järnbruket existerat i minst 20 år. 3) Om man slår upp s. 414 i boken Biersgårdsarkivet, del I, kan man få en uppfattning om storleken på de byggnader som började byggas på området år 1619. De var avsedda för ett Koppar- och Mässingsverk, och kom mot slutet av 1640-talet att användas, dels av Järnbruket, dels av den lilla pappersmöllan.

"Inställde sig den välaktade mannen Jesper Krefting, förvaltare ("ForValter") på pappersbruket på Clipen, och bevisade med Kallelsemännen Veste Pederssen i Krika och Jens Poulssen i Svenstorp ("Suendsterup"), vilka intygade enligt lagen att de hade instämt Michell Oelssen i Stackarp, Peder Samuelssen i Forsby och Peder Michelsen i Krika till Första ting och till utseende av 4 ("til 4 Mendts opkreffuelse").

Och han (= Jesper) begärde 4 betrodda män ("Dannemend"), som kunde värdera ett litet ("lidet") stycke ("støche") Hus, som ligger nedfallet ("NedFalden") på Clipen, och vad det kunde vara värt, eftersom jag förorsakas av stor kostnad ("Formuffwe"), och det till sist ("Endelig") tvingas ("Nødis") ta bort ("Affshaffe"), på grund av ("Formedelst") att det står så nära verksåkerugnen ("Vnffuen"), att därav kunde ske en olycka ("Vlyche"). Vilket dock Gud av nåd ("Naadeligen") må avvända ("Aff Venner").

Då blev utsedda ("tilmelt") Suend Thorchelssen och Morten Nielssen i Forsby, samt Michell Pederssen och Jens Oelssen i Forsby.

Bild:1100/Sida:116 Birketing den 4 november 1656.

Inför Rätten framträdde Jens Oelssen i Forsby på sin egen och 4 mäns vägnar och avsåde sitt domslut ("Affsigt") beträffande ett dåligt ("dolig") hus på Clipen, som ligger nedfallet ("Nederfalden"). Då har vi 4 män granskat ("offuerseet") samma hus, och vi kunde inte rättare det syna ("Siuffne") och finna än att det inte var värt ("Vert") mer än 2 march.

Kommentar: De 4 granskningsmännen är eniga om att huset var i uselt skick. 2 march är en mycket låg summa!

Bild: 1370/Sida : 143 Birketing den 20 januari 1657.

Första ting för Knud Laurssen i Poulstorp ("Poulsterup"), som med Kallelsemännen Niels Jepssen och Poull Torstenssen i Ljungby bevisade att de lagenligt hade instämt Samuel ("Drøsher"), pappersmästare ("papierMäster") på Clipen, till Första och Andra ting samt till domslut. Målet ("Sagen") gäller 15 säckar(?) lump ("Klude") samt 2 Centner ("Sintener") och 2 lispund lump, som belöper ("beløber) sig på 23 Daler och 4 öre. Dessutom 8 öre som återstår ("Rester") på en grön skäppa.

Och de krämarvaror ("Cromgodts") som han har lämnat ("Ieffuenet") till mig skall avräknas (Aff Conte For"), på det belopp ("saauit") som det kostar hos krämaren. Och därpå har han lånat ("Iont") av honom, enligt en förteckning ("Fortegnelse"), som blev uppläst och undertecknad ("paashreffuen"), och som belöper sig på 9 Daler och 3 march inalles ("enalles"). Dessutom ("derforuden") ytterligare 1. March.

Bild:1420/Sida: 148

Birketing den 3 februari 1657.

Andra ting för Knud Laurssen i Poulstorp, som begärde dom över Samuell Drøsher, pappersmästare på Clipen, för 10 Daler som återstår ("Resterer") i vår räkenskap ("Regenshab"). Samuell pappersmästare mötte upp och förnekar ("benegter") att han är skyldig ("Eger") Knud Laurssen något alls ("Slet Jnted"), varken Daler ("vit peng") eller skilling, på något sätt ("i Nogen maader").

Knud Laurssen tillfrågade Samuell om han av honom icke fått ("Faaed") lump ("Klude") enligt förteckningen ("Epter opshreufften")? Samuell svarade, att vad ("Huis") han har fått av Knud har jag betalt, och är honom intet skyldig.

De nämnda ("Bemelte") stridiga parter samtycker till att målet överlämnas till 4 män, som kunde göra upp emellan dem ("dennom kunde liquidere"), om den ene kan bli skyldig den andre något, och göra sitt yttersta ("giøre deris Flid") så att parterna i vänlighet kan komma överens ("dennom ForEne"), och om icke detta sker då här inför tinget avsäga vad den ene ("Egne") bli skyldig den andre.

Då blev utsedda Oelle Lauridtssen i Vässmantorp ("Vessmendsterup") och Peder Siunnessen i Suendstorp, Erich Nielsssen i Forsby och Michell Oelssen i Stackarp.

Kommentar: Nu börjar vi så smått närma oss den tid då bl. a. Skåne blev lagt under Sverige. Den svenske kungen Karl X Gustav ledde en svensk armé över Lilla Bält och Stora Bält i januari till februari år 1658 och fortsatte sedan över de danska öarna, allt i syfte att hota Köpenhamn. Det var ett mycket våghalsigt företag! Vintern var sträng, men vatten stod på isen i sunden. Isen knakade, och ibland räckte vattnet upp till knäna på soldaterna. Man nådde ön Falster, där hela styrkan var samlad den 11 februari. Danskarna tvingades ge sig inför det överhängande hotet av ett anfall mot Själland och huvudstaden Köpenhamn. Freden i Roskilde slöts den 26 februari 1658. Efter nästan 700 år under danskt välde var Skåne plötsligt svenskt.

Hur man reagerade i vårt närområde kommer att belysas med utdrag ur birketingsboken 1656 – 1660 i nästa "utskick".